

Datum: 7 november 2017
Ons kenmerk: 1314313
Van: College
Aan: Algemeen Bestuur
Betreft : Uitvoering motie 'Groene Tuinen' (belastingdifferentiatie m.b.t. hemelwater)

Het Algemeen Bestuur heeft op 28 juni 2017 de motie 'Groene Tuinen' aangenomen.

Het dictum van deze motie luidt:

"Verzoekt het college van dijkgraaf en hoogheemraden om: In overleg te treden met de gemeenten in ons beheergebied om te kijken of mensen met een groene (beplante) tuin waarin regenwater wordt opgevangen of in de grond kan zakken daarvoor beloond kunnen worden via bijvoorbeeld een korting op de rioolheffing of een andere belastingkorting."

Met deze memo wil het college terugkoppelen hoe de motie is uitgevoerd door het college.

Op 12 oktober 2017 is dit onderwerp met de gemeenten besproken tijdens de bestuurlijke Water- en Klimaattafel. Ter voorbereiding is een memo met alle partijen gedeeld over de (on)mogelijkheden van belastingdifferentiatie door gemeente en waterschap, de conclusie van de Commissie Aanpassing Belastingen, de relatie tussen rioolheffing en het Gemeentelijk Rioleringsplan en enkele berichten uit de regio en elders in het land.

De reacties tijdens de bespreking bij de Water- en Klimaattafel waren als volgt:

- Niet iedere inwoner heeft de keuze om af te koppelen en korting te krijgen, denk aan bewoners van flats/appartementencomplexen. Korting op de rioolheffing geven creëert ongelijkheid.
- De riolering en de rioolheffing is een lokale aangelegenheid. Dat beslist de gemeente zelf.
- Bedenkingen over de uitvoerbaarheid: wegen de kosten en administratieve lasten op tegen de baten?
- Korting op de rioolheffing is een van de middelen om een bepaald doel te bereiken, namelijk ontlasting van het riool en minder hemelwater naar de zuivering.
- De voordelen zitten vooral bij het waterschap, terwijl de gemeente de korting moet geven.
- Mensen met grote tuinen krijgen het financiële voordeel, terwijl daar ook de meeste financiële ruimte zit.
- De algemene tendens is dat met communicatie en stimulering meer wordt bereikt dan met een boete of korting op de rioolheffing.

Bijlagen:

- 1 – memo Mogelijkheden differentiatie rioolheffing m.b.t. hemelwater, 26 september 2017
- 2 – presentatie 'Hemelwater en heffingen?', 12 oktober 2017
- 3 – Verslag Water- en Klimaattafel, 12 oktober 2017

Datum: 26 september 2017 Ons kenmerk: DM 1274782
Van: Marjolijn Schoemans – Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Betreft: Mogelijkheden differentiatie rioolheffing m.b.t. hemelwater

1. Aanleiding

Het veranderende klimaat leidt tot meer extreme buien en daardoor tot risico op wateroverlast in stedelijk gebied. Het vergt nieuwe investeringen om het hemelwatersysteem in het stedelijke gebied aan te passen. Op deze investeringen kan wellicht worden bespaard als particulieren en bedrijven het hemelwater op hun eigen perceel opvangen en verwerken. Belastingdifferentiatie zou een middel kunnen zijn om dit te bevorderen en de investeringen in openbare ruimte te beperken.

Het Algemeen Bestuur van HDSR heeft op 28 juni 2017 de volgende motie 'Groene Tuinen' aangenomen:
Verzoekt het college van dijkgraaf en hoogheemraden om:

- *In overleg te treden met de gemeenten in ons beheergebied om te kijken of mensen met een groene (beplante) tuin waarin regenwater wordt opgevangen of in de grond kan zakken daarvoor beloond kunnen worden via bijvoorbeeld een korting op de rioolheffing of een andere belastingkorting.*

2. Onderzoek naar mogelijkheden voor belastingdifferentiatie

a. Rapport Hemelwater belasten of belonen

In 2016 is het volgende rapport verschenen: *Hemelwater belasten of belonen. Impactproject differentiatie belastingen voor klimaatadaptieve gebouwen*. 2016. Opdrachtgever was het Stimuleringsprogramma Ruimtelijke Adaptatie. <http://edepot.wur.nl/385810>

Conclusies in het kort:

- Rioolheffing gemeenten: de huidige wetgeving biedt ruimte voor differentiatie. Aanpassing van bestaande rioolheffing leidt tot verschuiving van de belastingdruk.
- Zuiveringsheffing waterschap: geen aanknopingspunten voor tariefdifferentiatie omdat de heffingsgrondslag 'vervuilingswaarde' is (de vervuiler betaalt) en niet over de afvoer van hemelwater gaat. Voor tariefdifferentiatie is een wetswijziging noodzakelijk.
- Watersysteemheffing waterschap: geen aanknopingspunten voor tariefdifferentiatie voor het lozen van hemelwater op oppervlaktewater, de toerekening van de kosten voor watersysteembeheer door hemelwaterlozing op oppervlaktewater is complex.

Voorbeelden differentiatie rioolheffing:

- Gemeente Venray: toeslag op eigenarendeel van de jaarlijkse rioolheffing indien niet afgekoppeld, €6,22 per woning of €6,22 per 200 m² bij niet-woningen. Tevens is er een afkoppelsubsidie.
http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/historie/Venray/429163/429163_1.html

- Gemeente Ede: bedrijven betalen naast de rioolheffing een extra heffing voor het % aangesloten verhard oppervlak voor panden >500 m² afvoerend verhard oppervlak.
http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/historie/Ede/423187/423187_1.html

b. Rapport Commissie Aanpassing Belastingen

De Commissie Aanpassing Belastingen (CAB) heeft inmiddels voor de waterzuiveringsheffing en watersysteemheffing een aantal denkrichtingen ontwikkeld: *Rapportage projectgroep zuiveringsheffing - Analyse en voorstellen aangaande de zuiverings- en verontreinigingsheffing, concept 27 februari 2017.*
<https://cab.uvw.nl/download/861/>

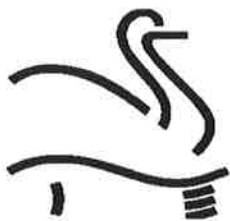
p. 2-3: "Zoals in het rapport beschreven bepaalt de hoeveelheid water in belangrijke mate de kosten van het zuiveringsbeheer (47%). Daarvan wordt circa 36% door de component hemelwater veroorzaakt. Door de hoeveelheid water tot uitdrukking te brengen in de formule (of daaruit afgeleide forfaits en coëfficiënten die voor de heffing worden gebruikt), kan in de aanslagoplegging hiermee beter rekening worden gehouden. Dit zal in de ogen van de projectgroep een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het verminderen van de afhaakproblematiek en het bevorderen van afkoppelen van hemelwater door huishoudens en bedrijven. De projectgroep stelt ten aanzien van hemelwater voor dit expliciet bij huishoudens en bedrijven in rekening te brengen, waarbij voorzien wordt in een vrijstelling indien afgekoppeld is."

Een nieuwe zuiveringsheffing, deels op basis van vervuiling en deels op basis van het afgevoerde hemelwater, zou uitkomst kunnen bieden, maar de huidige Waterschapswet, waarin de zuiveringsheffing is geregeld (zie de art. 122c t/m l) biedt hier momenteel geen basis voor. De wet zal hiervoor dus moeten worden gewijzigd.

3. Gemeentelijk Rioleringsplan en rioolheffing

Aanpassing van de rioolheffing wordt bij voorkeur aan het begin van een nieuwe planperiode gedaan. In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) worden de beschikbare middelen (financiën, personeel en organisatie) vastgelegd voor het uitvoeren van de gemeentelijke watertaken voor de komende planperiode. De financiële onderbouwing van de rioolheffing vormt een belangrijk onderdeel van het GRP. De beschikbare middelen en de politieke afweging rond gemeentelijke heffingen kunnen aanleiding zijn om activiteiten aan te passen of uit te stellen. Elke 4-5 jaar wordt een nieuw GRP opgesteld. De looptijd van het GRP en de heffingsmaatstaf voor de rioolheffing is per gemeente verschillend. Per gemeente zal bekeken moeten worden of, wanneer en op welke manier differentiatie in de rioolheffing toegepast kan worden.

In bijlage 1 is een tabel opgenomen met alle gemeenten in HDSR-gebied, deelname aan Winnet en/of Coalitie Ruimtelijke Adaptatie, de looptijd van het GRP en de huidige heffingsmaatstaf van de rioolheffing.

4. Recent in de media

a. In de regio

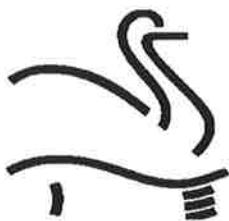
- **Gemeente De Bilt**, beantwoording van schriftelijke vragen GroenLinks, 13 sept. 2017:
"Vraag 3: Wilt u ook in navolging van gemeenten als Nijmegen en Altena onderzoeken of de rioolheffing kan worden gekoppeld aan de vergroening van tuinen en daken? Immers, hoe meer regenwater de grond inloopt, hoe minder het riool wordt belast.
Antwoord: Bij het opstellen van het GRP voor 2020 en volgende jaren, evalueren wij de aanpak van de wateroverlastlocaties. In dat verband is de mogelijke koppeling van de rioolheffing aan de verhardingsgraad van tuinen aan de orde, evenals de vraag of de daarvoor benodigde inspanningen opwegen tegen de verwachte effecten."
<https://raadsinformatie.debilt.nl/documenten/schriftelijke-vragen/2017-17-A-GL-Vergroening-tuinen.pdf>
- **Gemeente Houten**, beantwoording van schriftelijke vragen GroenLinks, 15 nov. 2016:
"Vraag 2: Is het college bereid de haalbaarheid van het Nijmeegse initiatief voor Houten te onderzoeken?
Antwoord: Veel gemeenten zoeken naar mogelijkheden om bewoners en bedrijven te stimuleren om te vergroenen en hemelwater vast te houden. Houten zal de ontwikkelingen in Nijmegen volgen en de haalbaarheid voor de gemeente Houten onderzoeken. De looptijd van de financiële kaders van het (afval)waterbeheer (incl. toerekeningsystematiek) is de looptijd van het WRP 2016-2019. In 2020 verloopt het huidige WRP. Dan kan eventueel een andere afweging worden gemaakt. Zoals hiervoor ook al is aangegeven zetten we in het huidige WRP in op voorlichting en stimulering van vergroening en ontstening."
<https://bis.houten.nl/bis/pdf/document/downloadPdf/beantwoording-schriftelijke-vragen-klimaatbestendigheid-houten-1/>

b. Elders in het land

- **Beleidsvisie riolering en water, gemeente Altena** (juli 2017)
In de toekomst willen we de rioolheffing kunnen koppelen aan de hoeveelheid verhard oppervlak. Op deze manier creëren we meer bewustwording bij de lozer/vervuiler, wat aansluit bij onze doelstellingen rondom klimaatbestendigheid. De eigenaar heeft hierbij zelf invloed op de hoogte van de heffing door zijn gedrag aan te passen. Op dit moment betekent dit nog een te grote administratieve belasting met naar verwachting zeer hoge uitvoeringskosten, maar in de toekomst komen hiervoor wellicht betere mogelijkheden. We volgen de ontwikkelingen op dit gebied.
<http://www.altena2019.nl/document.php?m=34&fileid=140614&f=20c69a9d9af0fdf06166dee410d41152&attachment=1&c=116755>
- **Waterschap Limburg en Waterschap Aa en Maas** (Limburgs Dagblad, 27 juni 2017)
"Huishoudens die hun tuin grotendeels betegeld hebben, zouden het volle pond moeten betalen. Dat vindt het Waterschap Limburg, dat aandringt op diverse maatregelen die mensen moeten aansporen hun tuin of woning 'klimaatproof' te maken. Gemeenten zouden dat via bijvoorbeeld de rioolheffing kunnen afdwingen, zo roept het waterschap op, gesteund door het Brabantse waterschap Aa en Maas."
http://www.limburger.nl/cnt/dmf20170627_00042468/mensen-met-groene-tuin-minder-belasting-laten-betalen

- **Vlaardingen, college B&W** (Schiedams Dagblad, 4 nov. 2016):
"Er komt in Vlaardingen geen beloning voor het vergroenen of groen houden van tuinen. Oppositiepartij ONS.Vlaardingen heeft voorgesteld een lagere rioolheffing te rekenen voor de bezitters van een groen tuin, [...]. Volgens het college van burgemeester en wethouders is een dergelijk beloningssysteem technisch lastig uitvoerbaar, zeer arbeidsintensief en daardoor kostbaar. Daarnaast is het moeilijk om dit als rechtvaardig instrument in te zetten bij particuliere eigendommen, denkt het gemeentebestuur. 'De meerwaarde van een beloning/boete systeem is, kijkend naar de kosten voor de gemeente en de baten voor de inwoners, nihil. De gemeente ziet het veranderende klimaat als een gezamenlijke opgave waarbij de inwoners op basis van vrijwilligheid en argumenten wordt uitgedaagd een steentje bij te dragen door tuinen te vergroenen.'"
<http://www.schiedamsnieuws.nl/geen-korting-rioolheffing-vlaardingen/>
Zie ook: <https://vlaardingen.raadsinformatie.nl/modules/4/Vraag%20aan%20het%20College/154483>
- **Nijmegen, Fractie GroenLinks** (16 sept. 2016):
"Nu betalen woningeigenaren nog een vast bedrag, afhankelijk van hun woningwaarde. GroenLinks wil graag stimuleren dat bewoners hun tuin en dak vergroenen, om regenwater te bergen. Een lagere rioolheffing kan volgens ons een goede bijdrage leveren hieraan."
<https://nijmegen.groenlinks.nl/nieuws/lagere-belasting-voor-groene-tuinen-en-daken>

Bijlage 1: Opbouw rioolheffing en looptijd GRP in HDSR-gebied

Gemeente (in HDSR gebied)	Deelname Winnet (W), Coalitie Ruimtelijke Adaptatie (CRA)	Looptijd GRP	Huidige heffingsmaatstaf rioolheffing
Alphen aan de Rijn	-	2016-2020	Woningen (tarief voor eenpersoons en meerpersoons), niet-woningen (WOZ <600.000, WOZ <25.000.000, WOZ ≥25.000.000)
Bodegraven-Reeuwijk	-	2018-2021	Eigenarendeel (vast tarief), gebruikersdeel (afhankelijk van m ³ waterverbruik, in categorieën)
Bunnik	W, CRA	2017-2021	Eigenarendeel (1 heffingseenheid), gebruikersdeel (1 heffingseenheid per woning, aantal heffingseenheden afhankelijk van aantal werknemers)
De Bilt	W	2016-2020	Afhankelijk van m ³ waterverbruik, in categorieën
Houten	W, CRA	2016-2019	Woningen (tarief voor eenpersoons vs meerpersoons), niet-woningen (% van OZB-waarde)
IJsselstein	W	2013-2017	Tarief per 1 m ³ water
Krimpenerwaard	-	2017-2021	-
Lopik	W	2017-2023	Vast tarief per perceel + tarief per 1 m ³ water, verzorgingshuizen vast tarief
Montfoort	W	2013-2017	Vast bedrag per perceel/aansluiting, verzorgingshuizen per toilet
Nieuwegein	W, CRA	2014-2018	Vast tarief voor <300 m ³ en >300 m ³ waterverbruik, bij incidentele lozing tarief per 1 m ³
Nieuwkoop	-		-
Oudewater	W	2012-2016	Woningen vast tarief, bedrijven afhankelijk van m ² oppervlak in categorieën, kamer bejaardentehuis vast tarief, campingstandplaats vast tarief
Rhenen	-	2015-2019	Eigenarendeel (vast tarief), gebruikersdeel (tarief per 1 m ³ waterverbruik)
Stichtse Vecht	W, CRA	2017-2021	Afhankelijk van 90% van watergebruik, in categorieën, vast tarief per seizoensplaats
Utrecht	W, CRA	2016-2019	Eigenarendeel (vast tarief per perceel), gebruikersdeel (tarief per 1 m ³ waterverbruik, in categorieën)
Utrechtse Heuvelrug	W	2017-2020	Woning (vast tarief per perceel, toeslag bij meerpersoons), niet-woningen (tarief afhankelijk van m ³ waterverbruik, in categorieën)
Wijk bij Duurstede	W	2014-2018	Vast tarief per perceel, afwijkend tarief indien niet aangesloten op waterleiding en riolering
Woerden	W, CRA	2013-2017	Tarief afhankelijk van waterverbruik, in categorieën, laagtarief indien niet aangesloten op riolering en WOZ <€50.000
Woudenberg	-	2013-2017	-
Zeist	W	2016-2021	Eigenarendeel (vast tarief), gebruikersdeel (tarief per 1 m ³ waterverbruik, in categorieën)

Water en Klimaattafel 12 oktober 2017

Aanwezig: Gerrit Boonzaaijer (vervangend vz, Utrechtse Heuvelrug), Ivo ten Hagen (Woerden), Constantijn Jansen op de Haar (HDSR), Anne Brommersma (De Bilt), Sander Jansen (Zeist), Bert Vermeij (Oudewater), Pieter de Groene (Stichtse Vecht), Hans Marchal (Wijk bij Duurstede), Gerrit Spelt (Lopik), Erika Spil (Bunnik), Kees Geldof (Utrecht), Peter Snoeren (Nieuwegein), Jacqueline Verbeek (Provincie), Patrick van Domburg (vervanger van Jacqueline Buitendijk, VRU), Enrico Moens (CRA), Marjolijn Schoemans (HDSR) en Sonja de Goede (Winnet)

Afwezig: Herman Geerdes (Vz, Houten), Marieke Lejeune-Koster (Montfoort), Jacqueline Buitendijk (VRU), Vincent van den Berg (IJsselstein)

Aandachts- en actiepunten:

1. Welkom door de vervangend voorzitter

Mededelingen

- 26 oktober: Bestuurdersbijeenkomst Samen werken aan Water. Onderwerpen: Plastic Whale; Klimaat, kwaliteit en kwetsbaarheid. Alle bestuurders zijn uitgenodigd.
- 2 november: Nationaal deltacongres, onder andere over het nieuwe Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie
- 16 november: Brede Bijeenkomst Winnet, onder andere met een vlammend betoog over hoe we vanuit de burger kunnen denken zodat zij maatregelen nemen tegen wateroverlast.

In 2018 willen we de Water- en Klimaattafels op dezelfde dagen plannen als de U10-tafels. Dat maakt het voor bestuurders logistiek makkelijker. Dit betekent niet dat we onder de U10 gaan vallen.

2. Winnet: wat gaan we doen in 2018 – Sonja de Goede

Zie bijlage 1 voor presentatie, zie bijlage 2 voor de definitieve activiteitenlijst.

3. Coalitie Ruimtelijke Adaptatie (CRA): voortgang – Enrico Moens

Zie bijlage 3 voor presentatie.

Over de genoemde beslispunten is een discussie gevoerd.

1. Winnet en CRA gaan een klimaatstresstest uitvoeren.
De klimaatstresstest wordt gezamenlijk opgepakt.
2. De regio gaat een visie/ambitie document maken om aanspraak te kunnen maken op de investeringsagenda van 230 M per jaar.
Actiepunt: CRA gaat een voorstel doen om ca. 20 miljoen van de investeringsagenda binnen de regio in te gaan zetten.
3. Winnet en CRA werken aan de rapportagelijijn richting Deltaprogramma RA.
Gezien over de rapportage over het deltaprogramma RA nog veel onduidelijkheden zijn is hierover geen beslissing genomen.

4. Onderzoek naar belastingverlaging bij groene tuinen – Marjolijn Schoemans, HDSR

Zie bijlage 4 voor een presentatie.

Er is een discussie gevoerd waarbij de volgende opmerkingen naar voren kwamen:

- Er zijn situaties waarin niet kan worden afgekoppeld.
- De voordelen zitten vooral bij het waterschap terwijl de gemeente de korting moet geven.
- Mensen met grote tuinen krijgen het financiële voordeel terwijl daar ook de meeste financiële ruimte zit.
- De algemene tendens is dat met communicatie en stimulering meer wordt bereikt dan met een boete of korting op de rioolheffing.

5. Afsluiting